

Kuinka kunta tukee eläkeläisyhdistysten toimintaa

Yhteenveto eläkeläisetuuskyselystä

Uusi vanhuspäalvelulaki tuli voimaan 2013. Siinä painotetaan pyrkimystä tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintaa ja kykyä selviytyä omin voimin. Kuntien tulee huolehtia riittävän rahoituksen kohdentamisesta ikäihmisten hyvinvointi- ja terveydenedistämispalveluihin ja ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin. Vanhuspäalvelulaki korostaa ennaltaehkäisevän toiminnan merkitystä kokonaisuuden näkökulmasta merkittävien säästöjen tuojana. Vastuu ikäihmisten hyvinvoinnin edistämisestä on kunnilla.

Uudenmaan kansallisen senioripiirin hallitus toteaa linjauksessaan *Piirihallituksen linjauksia ikäihmisten paikallisista edunvalvonta-asioista 21.1.2019*: Toiminta eläkeläisjärjestössä antaa mahdollisuuksia sosiaaliseen kanssakäymiseen, ajankohtaistiedon hankkimiseen, yhdessä liikkumiseen, digitaitojen kehittämiseen ja erilaisiin kulttuuritapahtumiin ja matkoihin osallistumiseen sekä monenlaiseen harrastustoimintaan, joita senioriyhdistykset järjestävät ja tuottavat.

Eläkeläisjärjestöjen toiminnan kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että heillä on käytössään kokoontumistilat, jotka ovat hyvin saavutettavissa ja joista ei peritä vuokraa. Eläkeläisyhdistysten toiminnan varmistaminen on erittäin tärkeää. **Eläkeläisjärjestöjen toiminta ei olisi mahdollista ilman kunnalta saatavaa toimintatukea.**

Uudenmaan kunnissa on erilaisia käytäntöjä, kuinka kunta huolehtii ikäihmisten hyvinvoinnista ja millä lailla kunta tukee eläkeläisyhdistysten tekemää ikäihmisten hyvinvointia edistävää, merkittävää työtä. Lähetin Uudenmaan senioriyhdistyksille pienen 7 kysymystä sisältävän kyselyn (Liite) ja pyynnön vastata kysymyksiin koskien ikäihmisten saamia etuisuuksia sekä kuinka kunta avustaa yhdistystä. Kyselyn tarkoitus oli kerätä tietoa ja tehdä pieni kartoitus tilanteesta Uudellamaalla. Muutamaa yhdistystä lukuun ottamatta kaikki yhdistykset vastasivat. Lämpimät kiitokset osallistumisestanne kyselyyn.

Vastuu ikäihmisten hyvinvoinnin edistämisestä on kunnilla. Mutta kuinka kunnat toteuttavat vanhuspäalvelulakia ja huolehtivat kaikkien ikäihmisten hyvinvoinnista. Kun tarkastelee kuntien kotisivuja ikäihmisten hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta, huomaa pian, että ikäihmisille suunnatut sivut käsittelevät vain erilaisia vanhuspäalveluja ja ne löytyvät yleensä sosiaali- ja terveystalvelujen sivuilta. Eläkeläiset, jotka eivät vielä tarvitse vanhuspäalveluja, on unohdettu.

On kuitenkin myös muutama hyvä esimerkki kunnasta, joka huolehtii ikäihmisistään muita uusmaalaisia kuntia paremmin. Malliesimerkiksi sopii erinomaisesti Espoon kaupunki ja se näkyy heidän kotisivuillaankin.

Yhteenvedo eläkeläisetuuskyselystä

1. Myöntääkö kunta yhdistykselle toiminta-avustuksen vuosittain? - Minkä suuruinen avustus on?

Vihti on ainoa kunta, joka ei anna toiminta-avustusta lainkaan. Yhdistysten vuonna 2018 saamien avustusten keskiarvo jäsentä kohden oli 9,49 €. Yhdistysten saaman tuen vaihtelu oli suuri: Vihdin 0 eurosta Keravan 28,88 euroon.

Yhdistysten avustukset vuonna 2018 jäsentä kohden									
< 3 €		4-6 €		7-8 €		> 10 €		>26 €	
Vihti	0	Porvoo	4,43	Loviisa	7,56	Länsi-Vantaa	10,24	Hanko	26,67
Lohja	1,57	Järvenpää	4,46	Tapiola	7,74	Itä-Vantaa	11,67	Kerava	28,88
Nummi-Pusula	2,56	Nurmijärvi	4,74	Matinkylä	7,83	Hyvinkää	13,2		
		Mäntsälä	5,53	Tuusula	7,98	Olari	14,6		
						Leppävaara	16,07		

2. Antaako kunta yhdistyksen käyttöön maksuttomia tiloja?

Lohjan, Vihdin, Loviisan ja Keravan seniorit eivät saa ilmaisia tiloja toimintaansa, ei myöskään Länsi-Vantaa.

Toisaalta keravalaiset saavat huomattavan tilatuen, joka ei kuitenkaan kata kaikkia tilakustannuksia.

3. Tukeeko kunta jollain muulla tavalla yhdistyksen toimintaa?

Uudenmaan kunnat tukevat yhdistyksiä, Vihtiä lukuun ottamatta, hyvin eri suuruisin toiminta-avustuksin. Muuta tukea on hyvin rajoitetusti tarjolla. Tosin useiden kuntien virkamiehet ja poliitikot tulevat mielellään yhdistysten tilaisuuksiin puhumaan kaupungin / kunnan toimintaan, investointeihin, kaupunkisuunnitteluun, sosiaaliturvaan liittyvistä asioista. Esimerkkinä mm. Espoo, Järvenpää, Kerava ja Porvoo.

4. Sportti-/liikuntakortti ikäihmisille.

Espoo ja Vantaa ovat ainoat uusmaalaiset kunnat /kaupungit, jotka edistävät ikäihmisten liikuntaharrastusta maksuttomalla liikuntakortilla. Espoolaisille senioreille myönnetään 68+Sorttiranneke sen vuoden alusta, kun he täyttävät 68 vuotta. Vantaalaiset 70 vuotta täyttäneet puolestaan saavat 70+sporttikortin.

Järvenpäässä liikuntakortti on ollut esillä keskusteluissa. Eläkeläisillä on kuitenkin mahdollisuus käyttää joitain kuntoilutiloja ilmaiseksi tai alennettuun hintaan kuten esim. uimahalli.

Myös Porvoossa ikäihmisten liikuntakortti on ollut esillä muutamia vuosia sitten. Nyt asiasta on jälleen keskusteltu Ikäihmisten neuvottelukunnassa.

Yhdistys	Jäsenmäärä 2018	Tuki * 2018	Tuki* € / jäsen	Kunnan tuki € nyt ilmoitettu	Liikuntakortti	Kokoukset ilmaiset
Espoon yhdistykset						
Leppävaara	84	1350	16,07	850	Sporttiranneke	Kyllä
Matinkylä	230	1800	7,83	~2000	Sporttiranneke	Kyllä
Olari	278	4060	14,6	2900	Sporttiranneke	Kyllä
Tapiola	452	3500	7,74	3500	Sporttiranneke	Kyllä
Espoon Keskusta	319	3095	9,7	3095	Sporttiranneke	Kyllä
Hanko	15	400	26,67			
Hyvinkää	303	4000	13,2			
Järvenpää	305	1359	4,46	1359		Kyllä
Kerava	319	9213	28,88	7000		Ei **
Kirkkonummi	178	1725	9,69			
Lohjan yhdistykset						
Lohja	318	500	1,57	500		Ei
Nummi-Pusula	78	200	2,56	200		Ei
Loviisa	209	1580	7,56	0		Ei
Mäntsälä	217	1200	5,53			
Nurmijärvi	98	465	4,74	400-500		kyllä
Porvoo	316	1400	4,43	900		kyllä osittain
Tuusula	163	1300	7,98	1300		kyllä
Vantaan yhdistykset						
Itä-Vantaa	90	1050	11,67	1100	Sporttikortti 70	Kyllä
Länsi-Vantaa	166	1700	10,24	1700	Sporttikortti 70	Ei/1 kerhotila
Vihti	66	0	0	0		Ei

Ylläolevassa taulukossa kolmen ensimmäisen sarakkeen tiedot ovat piirin 2018 toimintatilastosta. Yhdistysten nyt ilmoittamat tukisummat saattavat hieman erota vuoden 2018 tuen määristä.

5. Tuetaanko kulttuuripalvelujen saantia?

Kulttuuripalvelut ovat tärkeä osa myös ikäihmisten hyvinvointia. Joissakin kunnissa tämä on tiedostettu. Kulttuuriohjelmia on Järvenpäässä runsaasti ympäri vuoden. Eläkeläisille on alennettuja lipunhintoja ja esim. ikäviikoilla jopa ilmaisia tilaisuuksia.

Nurmijärvellä kunnan kulttuuripalvelu järjestää 60+ ohjelmaa kirjastoissa kerran kuukaudessa. Kansalaisopistoissa ikäihmisille suunnatut luennot ja kurssit ovat suosittuja. Usein niistä peritään pieni maksu. Myös kirjastot ottavat toimintasuunnitelmissaan huomioon ikäihmiset, kuten on esimerkiksi Porvoossa ja Keravalla, Keravalla myös taidemuseo Sinkka ja Keravan Opisto huomioivat seniorit.

Malliesimerkki on Espoon kaupunki, joka tukee kulttuuripalveluja ja järjestää maksutonta kulttuuritoimintaa ikäihmisille. Esim. yli 70-vuotiaat pääsevät ilmaiseksi WeeGee-talon kaikkiin museoihin. Lisäksi Espoolla on Kaikukortti, jolla on oikeus käydä konserteissa, festivaaleilla ja teattereissa, mikäli on sosiaali- tai terveysalan toimijoiden asiakas. Espoossa on aloitettu kulttuurikaveritoiminta.

SENIORIT LIIKKEELLE - KULTTUURIKÄVELYT

Näyttelykeskus WeeGeellä tiistaisin 8.1.-28.5. klo 13-14. Huom. Ei talvilomaviikolla 19.2. eikä vappuaattona 30.4. Kaikille soveltuvat maksuttomat yhteiskävelyt sisältävät jumppaa, tasapainoharjoittelua, venyttelyä ja tutustumista WeeGeen tarjontaan. Vapaa pääsy. Kokoontuminen aulassa. Ei ilmoittautumista.

Linkki: https://www.espoo.fi/fi-FI/Kulttuuri_ja_liikunta/Kulttuuri/Kulttuuria_kaikille/Senioreille

6. Onko jotain muita etuisuuksia ikäihmisille?

- Pääkaupunkiseudulla Helsingin seudun liikenteen (HSL) matkat päivällä klo 9-14 puoleen hintaan 27.4.2019 alkaen 70-vuotiaille.
- Aloitteen pohjalta tänä keväänä porvoalaisille yli 75-vuotiaille jaettiin liukuesteitä.
- Loviisassa on vireillä aloite, jonka mukaan 70 vuotta täyttäneet voisivat maksutta käyttää kaupungin kuntosaleja.
- Eräillä kunnilla / kaupungeilla on seniorineuvontaa ja palveluohjausta kuten esim. Tuusulassa, Espoossa Nestori ja Porvoossa Ruori.
- Palveluliikenne kutsuliikenteenä Tuusulassa, Porvoossa myös vastaava.
- Espoon ja Vantaan liikuntakortit ikäihmisille ovat aivan omaa luokkaansa. Kaupunkien / kuntien liikuntapalvelut samoin kuin kansalaisopistot järjestävät ikäihmisille suunnattua liikuntaa.

7. Tukeeko seurakunta jollain lailla yhdistyksen toimintaa? Antaako esim. maksuttomia tiloja?

Uudenmaan seurakunnat antavat tiloja yhdistysten käyttöön, mutta yleensä ei kuitenkaan ilmaiseksi. Järvenpään seniorit saavat tilavuokrasta merkittävän alennuksen. Poikkeuksen muodostaa Nurmijärven seurakunta, jolta paikallinen yhdistys saa ilmaiseksi kokoustiloja kuukausikokouksiin ja kerhojen kokoontumisiin. Myös loviisalaiset saavat seurakunnalta kerran kuukaudessa maksuttoman tilan jäsentapaamisiin. Espoon Keskusta pitää hallituksen kokoukset Suvelan kappelissa kerran kuussa ja lohjalaisten Kannel-kuoro harjoittelee veloituksetta seurakunnan tiloissa.

Yhteistyö seurakuntien kanssa sujuu. Hyvänä esimerkkinä toimivasta yhteistyöstä ovat mm. seurakunnan edustajien vierailut pyydettyä jäsentapaamisissa, Olarissa keväinen pääsiäishartaus kahvitarjoiluineen ja Espoon Keskustan senioreilla on yhteinen "Seniorit kappelilla"-tapahtuma. Keravan seniorien järjestäessä piirin kirkkopyhän seurakunta antoi tilat ilmaiseksi ja tarjosi väelle kirkkokahvit.

Espoon ja Vantaan liikuntakortit

Espoo 68+ Sporttiranneke

Espoon Senioreiden Sporttiranneke on maksuton liikuntakortti espoolaisille senioreille. Sporttiranneke myönnetään espoolaisille sen vuoden alusta, jolloin he täyttävät 68 vuotta.

Sporttiranneke oikeuttaa seuraaviin etuihin:

- »» Espoon uimahallien maksuton käyttö
- »» Yksi yli 18-vuotias seuralainen maksutta mukaan uimahalliin (Uintiystävä)
- »» liikuntatoimen kuntosalien vapaa käyttö vapaaharjoitteluvuoroilla
- »» maksuttomat kuntosalien ohjatut laiteopastukset
- »» maksuttomat liikuntatoimen ohjatut seniori- ja erityisryhmät (osaan ennakoilmoittautuminen)
- »» maksuton osallistuminen alueellisten 68+ sporttiklubien toimintaan
- »» maksuton Espoon saaristoveneliikenne kesäaikaan

Sporttirannekkeen voi lunastaa uimahallin kassalta tai kaupungin asiointipisteestä. Se on voimassa kaksi vuotta kerrallaan. Taidelaitokset tarjoavat eläkeläisille alennuksia pääsylippujen hintoihin.

Lähde: Espoo.fi https://www.espoo.fi/fi-FI/Kulttuuri_ja_liikunta/Liikunta/Ohjattu_liikunta/Seniorit/68_Sporttiranneke

Vantaa 70+ sporttikortti

70 vuotta täyttäneet vantaalaiset saavat ilmaiskortin Vantaan kaupungin liikuntapalveluiden uimahalleihin ja kuntosaleille.

Kortti on voimassa maanantaista perjantaihin (ma–pe) ennen klo 16. Poikkeuksena Korson uimahalli ja Koivukylän vanhustenkeskuksen kuntosali, joihin pääsee kaikkina aukioloaikoina. Asiakkaiden tulee huomioida, että Koivukylän kuntosalille kaikkein asiakkaiden tulee ostaa kuntosalin avain (=kulkutunniste). Tunniste maksaa 10 €. Tämän jälkeen Sporttikorttilaisille ladataan kulkutunnisteeseen ilmaista harjoittelu-aikaa. Lisätietoa kulkutunnisteen hankkimisesta [Koivukylän vanhustenkeskuksen kuntosalin](#) sivuilta.

Sporttikortista tulee 1.1.2019 alkaen määräaikainen

Sporttikortti on voimassa kolme (3) vuotta kerrallaan. Sporttikorttiin tulee ajankohta (kuukausi/vuosi), jolloin kortti vanhenee. Kortti tulee uusiksi Vantaa-infossa määräajan jälkeen. Kts. kohta "Mitä tarvitset Sporttikortin hankkimiseen"

Lähde: Vantaa.fi https://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/hallinto/tilavaraukset/liikuntatilat/sporttikortti_70

Kotisivuja, joita kannattaa käydä vilkaisemassa:

<https://www.espoo.fi/fi-FI/Seniorit>

<https://www.porvoo.fi/ikaihmiset>

https://www.vantaa.fi/terveys- ja_sosiaalipalvelut/ikaantyneiden_palvelut/voi_hyvin_elakkeella

https://www.jarvenpaa.fi/--lk%C3%A4ihmisten_palvelut--/index.tpl?sivu_id=5139

Liite

Kysely eläkeläisten ja Uudenmaan kansallisen senioripiirin yhdistysten saamasta tuesta kunnilta / kaupungeilta

Hyvä senioriyhdistyksen puheenjohtaja/sihtööri!

Uudenmaan kunnissa on erilaisia käytäntöjä, kuinka ikäihmisten hyvinvoinnista huolehditaan ja millä lailla kunta ja seurakunta eläkeläisyhdistysten tekemää työtä tukevat. Joissakin kunnissa on ikäihmisille esim. sporttikortti, joka mahdollistaa ilmaisia liikuntapalveluja (uimahalli, kuntosali yms) ja eräissä taas eläkeläisyhdistyksille on maksuttomia tiloja kokouskäyttöön. Kunnat myöntävät myös toiminta-avustuksia.

Ohessa on muutamia kysymyksiä koskien näitä ikäihmisten saamia etuisuuksia sekä kuinka kunta avustaa yhdistyksiä. Toivottavasti teillä on aikaa vastata niihin. Tarkoitus on kerätä tietoa ja tehdä pieni kartoitus tilanteesta Uudellamaalla. Teen yhteenvedon saamieni vastausten perusteella ja tietysti lähetän sen yhdistysten käyttöön, vaikkakaan se ole mikään perusteellinen tutkimus. Se voisi ehkä auttaa neuvoteltaessa kunnan päättäjien kanssa parannuksista.

1. Myöntääkö kunta yhdistykselle toiminta-avustuksen vuosittain?
 - Minkä suuruinen avustus on?
2. Antaako kunta yhdistyksen käyttöön maksuttomia tiloja?
 - kokoustiloja
 - isompia kokoontumistiloja esim. jäsentapaamisiin.
3. Tukeeko kunta jollain muulla tavalla yhdistyksen toimintaa?
 - Jos, niin millä lailla?
4. Sportti-/liikuntakortti ikäihmisille
 - Jos on, minkä ikäisille?
 - Mitä kortti sisältää?
5. Tuetaanko kulttuuripalvelujen saantia?
 - Jos, niin miten?
6. Onko jotain muita etuisuuksia ikäihmisille?
7. Tukeeko seurakunta jollain lailla yhdistyksen toimintaa?
 - maksuttomia tiloja?